

ZONIËNWOUD
FORÊT DE SOIGNES

JAAERVERSLAG 2025

Stichting Zoniënwoud

© Thierry Lampe

Inhoud

1. 2025 in het kort	4
2. Stichting Zoniënwood.....	5
3. Realisaties 2025 - Verankering van de Stichting in de omgeving van het Zoniënwood.....	6
3.1. Partners en bezoekers vertrouwd maken met de Structuurvisie	6
• Publicatie van artikels en video's op de website en in de nieuwsbrieven over thema's die betrekking hebben op de uitvoering van de Structuurvisie.....	6
• Dynamiek: Partners van het Zoniënwood.....	6
3.2. Communicatie en participatie.....	7
• 2e nummer magazine Zicht op Zoniën	7
• Website Zoniënwood	7
• Agenda van het Zoniënwood	8
• E-Zoniën Nieuwsbrief en sociale media	8
• App en Open Street Map: cartografie van het Zoniënwood	8
• Harmonisering regelgeving Zoniënwood: Honden aan de leiband en op de paden blijven	8
• Memorandum voor het Zoniënwood.....	8
• Platform Zoniënwood 2025: kostbaar Natura 2000-gebied dat versterkt wordt.....	9
• Succesvolle lancering van de Grote Bioblitz van het Zoniënwood en start Week van de Biodiversiteit in aanwezigheid van de 3 gewestministers	9
• Participatieve Zoniënvrijwilligerswerking: Gemotiveerde burgers betrekken bij de bescherming van het woud.....	10
• Partners en biodiversiteit in de kijker tijdens geslaagde edities van de Dagen van het Zoniënwood in Brussel en Vlaanderen	11
• Intergewestelijk overleg: bekendmaking resultaten KI reewildtelling en beheer netwerk van cameravallen	13
• Externe financiering en de organisatie van teambuildings	13
• Inspiratie opdoen en contacten leggen.....	14
4. Nationaal Park Brabantse Wouden - Stichting Zoniënwood als intergewestelijke facilitator.....	14
5. Administratieve, juridische en financiële taken	15
6. Gedeelde coördinatie voor UNESCO-reeks van uitzonderlijke beukenwouden	15
7. Life B4B - Belgium for biodiversity	16
8. Life Prognoses	17
9. Life's a Beech	17
10. Vooruitblikken naar 2026	18

1. 2025 in het kort

2025 is het jaar waarin Stichting Zoniënwoud de eerste lichte van een 60-tal Zoniënvrijwilligers mocht erkennen! Zij finaliseerden in de loop van 2025 hun opleiding, bestaande uit zowel theoretische modules als terreinactiviteiten: 107 opleidingsactiviteiten in totaal met meer dan 400 deelnames.

Ook in 2025 nam de Stichting haar rol van intergewestelijke facilitator op: binnen de dynamiek van het Nationaal Park Brabantse Wouden en in samenwerking met het Parkteam, maar ook tijdens tal van andere activiteiten: partneroverleg, de jaarlijkse samenkomst voor bospersoneel, wetenschappers en vrijwilligers uit de drie gewesten rond de besluiten van de reewildtellingen, maar ook het Platform Zoniënwoud, dat op 17 mei 2025 plaatsvond in Oudergem, in aanwezigheid van partners, kandidaat-Zoniënvrijwilligers, buurtbewoner en bosbeheerders en bospersoneel uit de 3 gewesten. Met op het programma; presentaties en uitwisselingen over het Zoniënwoud als een kostbaar Natura 2000-site en het creëren van bewustmaking over de rijke biodiversiteit van het woud.

Later die dag werd in aanwezigheid van de 3 gewestministers bevoegd voor het woud, aan de toegangspoort van het Rood Klooster de Grote Bioblitz van het Zoniënwoud gelanceerd, in het kader van de Week van de Biodiversiteit en het Europese Life project Belgium for Biodiversity (B4B).

In 2025 maakte dit B4B project ruim deel uit van de dagelijkse werking van Stichting Zoniënwoud. De Stichting zet zich voor dit project in voor de bewustmaking rond Natura 2000. Dat toont zich in een brede communicatie hierover via onze verschillende communicatiekanalen en tijdens activiteiten op het terrein. Daarnaast dient de Stichting ook als case-study voor de intergewestelijke samenwerking en de betrokkenheid van de partners op het territorium van het Zoniënwoud. Eveneens in het kader van Life B4B organiseerden we in 2025 verschillende opleidingen rond biodiversiteit en Natura 2000 in het Zoniënwoud voor zowel de partners en hun natuurgidsen, als voor de Zoniënvrijwilligers. Ook de expatcommunity werd regelmatig betrokken en uitgenodigd voor verscheidene activiteiten

in het kader van dit project. Eind 2025 werkte de Stichting samen met haar partners en enkele Zoniënvrijwilligers het 2e nummer af van Zicht op Zoniën, dat verdeeld wordt via een breed netwerk van partners en geïnteresseerden.

In 2025 werkten we samen met de betrokken partners aan een nieuw concept voor de Dag van het Zoniënwoud. We verwelkomen bezoekers vanaf nu niet 1 keer, maar meerdere keren, telkens in een ander gewest. Tijdens de Dagen van het Zoniënwoud willen we bezoekers de kans geven om het Zoniënwoud op een unieke manier te ontdekken en om intergewestelijke uitwisselingen makkelijker mogelijk maken. Zo vond een succesvolle Brusselse editie plaats op 27 september aan de toegangspoort van het Rood Klooster, gevolgd door een geslaagde editie in Groenendaal, Tervuren en Jezus-Eik 19 oktober 2025. De Waalse toegangspoort La Hulpe komt dan weer aan bod tijdens een lente-editie op 17 mei in 2026.

Ook in 2025 behield Stichting Zoniënwoud haar erkenning als instelling voor natuurbehoud en natuurbescherming. Andere externe financiering kwam er onder andere door de organisatie van teambuildings en away days, waarvoor we vanaf nu ook beroep kunnen doen op medewerking van (kandidaat) Zoniënvrijwilligers voor een enthousiaste én boeiende omkadering.

In 2025 liep het Life Prognoses project rond old growth bossen definitief ten einde. Het project werd afgesloten met de publicatie van het Layman's Report en een policy brief.

Aansluitend was 2025 het eerste werkingsjaar van het project 'LIFE is a Beech', rond het thema 'Herstel van loofbossen in gematigde streken'.

2. Stichting Zoniënwood

Stichting Zoniënwood ondersteunt de realisatie van een intergewestelijke en gemeenschappelijke visie voor het Zoniënwood, de Structuurvisie, en stimuleert initiatieven die goed zijn voor het bos.

Stichting Zoniënwood werd opgericht op basis van het samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest op 25 april 2017 en streeft ernaar om als spreekbuis op te treden voor het Zoniënwood, over de Belgische gewestgrenzen heen.

De Stichting baseert zich voor haar werking op de intergewestelijke Structuurvisie die over het Zoniënwood ontwikkeld werd. In het kader van deze visie stimuleert de Stichting initiatieven die ertoe bijdragen het ecologische hart van het Zoniënwood met haar kwetsbare fauna en flora te vrijwaren. Daarom behoren de coördinatie van een goed en gestructureerd publieksonthaal rond de verschillende toegangspoorten, het ontwikkelen van een duidelijke communicatie, het verbinden van het woud met haar omgeving en de strijd tegen versnippering tot de kerntaken van de Stichting.

Om deze opdracht te vervullen, moet de Stichting op de steun van het brede publiek kunnen rekenen. Iets wat een meertalige en uniforme communicatie vereist, maar ook publieksparticipatie is van groot belang. Daarom werkt de Stichting nauw samen met de betrokken partners van het Zoniënwood op wiens jarenlange ervaring en deskundigheid ze kan rekenen.

Stichting Zoniënwood staat samen met al deze partners aan het roer van de Dag van het Zoniënwood, sinds 2025 geëvolueerd naar de Dagen van het Zoniënwood. Deze dagen zijn hét uitgelezen moment om zowel het bos als de partners op een unieke manier te leren kennen. Denk maar aan een exclusief bezoek van het ecoduct, een familiezoek-

tocht, een sportieve fietstocht langs de prachtige pareltjes die tot het Unesco Werelderfgoed behoren of leerrijke en vooral plezierige workshops middenin het bos waar kinderen fijne en interessante dingen over het bosleven ontdekken.

Daarnaast zet de Stichting communicatiecampagnes op om de verschillende bosgebruikers zoals fietsers en mountainbikers maar ook wandelaars en rustzoekers, hondeneigenaars en ruiters te informeren. Ze gebruikt hiervoor diverse kanalen zoals de vernieuwde website, nieuwsbrieven, Facebook en Instagram. Sinds 2024 coördineert Stichting Zoniënwood ook een team Zoniënvrijwilligers met als doel gemotiveerde burgers te betrekken bij de bescherming van het woud. De Stichting doet dit in nauwe samenwerking met de partnerverenigingen en het bospersoneel van het Zoniënwood.

Sinds 2017 maken de vijf prachtige bosreservaten die zich middenin het Zoniënwood bevinden, deel uit van het Unesco Werelderfgoed 'Ancient and Primeval Beech Forests of the Carpathians and Other Regions of Europe'. Hierdoor is het Zoniënwood meteen ook het enige natuurlijke werelderfgoed in België. Tussen 2020 en 2024 heeft Stichting Zoniënwood het secretariaat van deze natuurlijke erfgoedreeks gehuisvest. Sinds 2024 doet Stichting Zoniënwood dit samen met Oostenrijk en Slowakije.

Het bestuursorgaan van de Stichting is samengesteld uit de drie bosbeheerders die elk in hun gewest het Zoniënwood beheren (Agentschap voor Natuur en Bos, Leefmilieu Brussel en Département de la Nature et des Forêts), regeringsvertegenwoordigers van elk gewest en onafhankelijke experts.

Dankzij deze bijzondere structuur en de nauwe band met de verschillende partners en stakeholders van het bos kan Stichting Zoniënwood een breed draagvlak creëren ter ondersteuning van het Zoniënwood.

3. Realisaties 2025 – Verankering van de Stichting in de omgeving van het Zoniënwood

3.1. Partners en bezoekers vertrouwd maken met de Structuurvisie

De Stichting zet realisaties in de schijnwerpers, verstrekt informatie over toekomstige projecten en zorgt ervoor dat de verwezenlijkingen operationeel worden gemaakt en verankerd geraken in hun omgeving. Maar de Structuurvisie is nog te weinig bekend bij partners en bezoekers. De Stichting neemt de taak op zich om bezoekers te informeren over het nut en de noodzaak van sommige aanpassingen op het terrein in het kader van deze Structuurvisie.

Dat deden we het afgelopen jaar als volgt:

- **Publicatie van artikels en video's op de website en in de nieuwsbrieven over thema's die betrekking hebben op de uitvoering van de Structuurvisie:**

- kleinschalig & duurzaam bosbeheer
- ontwikkeling van ecologische verbindingen
- activiteitenverslagen
- realisaties en werken in het Zoniënwood
- hoffelijkheid en goede gewoontes van het Zoniënwood
- bewustmaking over de kwetsbaarheid van het bos door klimaat, recreatie, ...
- bewustmaking rond oude bossen
- achtergrond over archeologie & erfgoed
- aandacht voor duurzame recreatie

- **Dynamiek: Partners van het Zoniënwood**

In 2025 werden de partners die deel uitmaken van het label: Partners van het Zoniënwood nauw betrokken tijdens het ontwikkelen van verschillende activiteiten zoals de Dagen van het Zoniënwood, de Grote Bioblitz en het Platform Zoniënwood. Deze activiteiten bestaan ook enkel dankzij de inzet en samenwerking van de verschillende partners.

Daarnaast werkte de Stichting nauw samen met de verschillende partnerverenigingen voor de opleiding van de Zoniënvrijwilligers. Daardoor maken verschillende partneractiviteiten nu ook deel uit van het opleidingsprogramma van de Zoniënvrijwilligers. De Zoniënvrijwilligers worden ook actief aangemoedigd om zich lid te maken bij deze partners en om deel te nemen aan hun activiteiten.

Om deze partners en hun onmisbare werking extra in de kijker te zetten, zet Stichting Zoniënwoud de activiteiten van de partners en hun werking extra in de kijker via de agenda van het Zoniënwoud, de E-Zonië nieuwsbrief, sociale media, ... Sinds 2025 hebben de partners ook de mogelijkheid om zelf of hun gidsen aan te laten sluiten aan de verschillende opleidingsonderdelen van de Zoniënvrijwilligers. Dit om ervoor te zorgen dat ook zij steeds de vinger aan de pols hebben en op de hoogte zijn over de laatste realisaties en ontwikkelingen in het Zoniënwoud.

De lijst met partnerverenigingen groeide ook in 2025, momenteel behoren de volgende partners tot het label Partners van het Zoniënwoud:

Bosmuseum Jan van Ruusbroec, Natuurgroepering Zoniënwoud, Jane Goodall Institute Belgium, Zonnebloem – Tournesol, De Vrienden van het Zoniënwoud, COWB – Commission Ornithologique Watermael-Boitsfort, La Hulpe Environnement, La Hulpe Nature, Natagora Brabant wallon, Hêtre Sauvage, Natuurpunt Sint-Genesius-Rode & Linkebeek, Natuurpunt Druivenstreek, Gamminare in Belgio, Un pas de côté, Coördinatie Zenne, NATURA Zonië, Cercle des Naturalistes de Belgique (CNB), Cercle des Guides-nature du Brabant, Hêtre Sauvage, Société Royale Forestière de la Belgique, Lasne Nature, Bruxelles Bavard, Les Sauvageon.ne. s asbl.

3.2. Communicatie en participatie

● 2e nummer magazine Zicht op Zonië

Eind 2025 werkte Stichting Zoniënwoud, in het kader van het Life project B4B- Belgium for Biodiversity, een tweede nummer af van het magazine Zicht op Zonië. In dit nummer leest men over de Structuurvisie van het Zoniënwoud, komen enkele Zoniënvrijwilligers en partners aan het woord over de vrijwilligerswerking en werd een interview met dr. Langohr over de bodemgeschiedenis van het woud gepubliceerd. Zicht op Zonië is gratis, je vindt het magazine bij de verschillende partners en verenigingen van het Zoniënwoud, of digitaal op de website. Voor de inhoud van dit nummer kon de Stichting beroep doen op de waardevolle medewerking van de partners, bosbeheerders en Zoniënvrijwilligers. In de loop van 2026 zal de Stichting een speciaal redactieteam bij elkaar brengen voor de publicatie van de volgende magazines en andere uitgaves.

● Website Zoniënwoud

De website van het Zoniënwoud is een volwaardige bron van informatie voor zowel bezoekers, geïnteresseerden als voor de partners. Op regelmatige basis worden nieuwe artikels toegevoegd waarvoor de Stichting ook beroep doet op haar partners. In 2025 werden de verschillende websites (NL, FR, DU, ENG) door zo'n 93.000 bezoekers bezocht. Dat is een stijging van zo'n 30 % ten opzichte van het jaar voordien (72.000 bezoekers).

● Agenda van het Zoniënwoud

De agenda is beschikbaar op de website en is gratis en vrij te gebruiken door partners, verenigingen en organisaties die een werking of initiatieven hebben die in en rond het bos plaatsvinden, met het nodige respect voor het bos en haar omgeving. Het stelt partners in staat hun activiteiten kenbaar te maken bij een breder publiek en het biedt de Stichting de mogelijkheid om beter te kunnen communiceren over de activiteiten van de partners. Daarnaast bieden deze activiteiten de bezoekers ook de kans om het bos en haar omgeving op een boeiende manier te leren kennen, wat moet bijdragen tot meer bewustzijn voor de bescherming van het bos. Meer en meer partners voegen hun activiteiten toe aan de agenda. De Stichting communiceert op regelmatige basis over de agenda via sociale media en in elke nieuwsbrief wordt een selectie van activiteiten in de kijker geplaatst.

● E-Zoniën Nieuwsbrief en sociale media

In 2025 werden in totaal 9 E-Zoniën nieuwsbrieven uitgestuurd waarin onder meer de volgende thema's aan bod kwamen: Duurzaam bosbeheer, dood hout, de geschiedenis van het Zoniënwood, partneractiviteiten en duurzame recreatie, bewustmaking over biodiversiteit en Natura 2000, de Goede Gewoontes, platform Zoniënwood, Nationaal Park Brabantse Wouden, de vrijwilligerswerking, de Dagen van het Zoniënwood, de Grote Bioblitz en de week van de biodiversiteit, een bezoekersbevraging, de agenda van het Zoniënwood, fondsenwerving ten voordele van het Zoniënwood, ...

De nieuwsbrief kan ondertussen op bijna 2.300 abonnees rekenen, wat wil zeggen dat de database van de Stichting in 2025 opnieuw groeide met meer dan 300 abonnees.

Daarnaast communiceert de Stichting ook op sociale media. Zo komen alle nieuwsartikels, maar ook oproepen op Facebook terecht.

We schakelden de sociale mediakanalen eveneens in om snel te kunnen communiceren over toegankelijkheidsadviezen voor het bos tijdens en na stormweer en voor sensibilisering tijdens periodes van extreme droogte.

● App en Open Street Map: cartografie van het Zoniënwood

Ook de app van het Zoniënwood blijft zijn steentje bijdragen aan de bescherming van het bos en biedt bezoekers een gemakkelijke oplossing om aan duurzame recreatie te doen. Dankzij deze app worden bezoekers langs de juiste paden geleid.

Sinds 2023 kan de app verder ontwikkeld worden dankzij de steun van het Europese Life Project B4B - Belgium for Biodiversity. In het kader van dit project werd de app verder aangevuld met informatie die betrekking heeft op de rijke biodiversiteit van het Zoniënwood.

Daarnaast blijft de Stichting de cartografie van Open Street Map nauw opvolgen en corrigeren waar nodig.

● Harmonisering regelgeving Zoniënwood: Honden aan de leiband en op de paden blijven

Sinds 2022 bracht de Stichting de harmonisering van de regelgeving in het Zoniënwood extra in de aandacht. Het betreft de regel om overal in het Zoniënwood honden aan de leiband te houden, behalve in de daarvoor voorziene zones en de regel om overal in het Zoniënwood op de paden te blijven.

Beide regels zijn reeds van toepassing in het Vlaamse en Waalse gedeelte van het Zoniënwood, maar verschillen nog in het Brusselse gedeelte. Daarom vroeg de Stichting via een brief aan de Brusselse minister bevoegd voor het bos om dezelfde regels ook toe te passen in het Brusselse gedeelte van het Zoniënwood. Het thema wordt momenteel opgevolgd door de Brusselse bosbeheerder.

Deze thema's bleven ook in 2025 op de agenda staan tijdens intergewestelijk overleg. Daarnaast werd hierop ook de aandacht gevestigd in de contacten met betrekking rond de Brusselse regeringsonderhandelingen.

● Memorandum voor het Zoniënwood

Het Memorandum dat pleit voor de bescherming van het Zoniënwood en dat gepubliceerd werd naar aanleiding van de Europese en lokale verkiezingen van 2024 werd in 2025 nogmaals bezorgd aan alle kandidaat-verkozenen in het kader van de Brusselse regeringvorming.

- Platform Zoniënwood 2025:
kostbaar Natura 2000-gebied dat versterkt wordt

Op zaterdag 17 mei kwamen buurtbewoners, partners, bosbeheerders en bezoekers van het Zoniënwood samen in GC Den Dam in Oudergem, tijdens de jaarlijkse participatieve vergadering van Platform Zoniënwood, een initiatief van Stichting Zoniënwood. Er werden presentaties gegeven rond de thema's Natura 2000 en biodiversiteit. De bosbeheerders uit de 3 gewesten gaven een stand van zaken over enkele huidige en toekomstige realisaties voor het woud. Zoals steeds was het een mooie gelegenheid om ideeën en ervaringen uit te wisselen over de toekomstvisie, de lopende projecten en de bescherming van het Zoniënwood. In de namiddag lanceerden we feestelijk de Grote Bioblitz van het Zoniënwood, in het kader van de Week van de Biodiversiteit en in aanwezigheid van de Vlaamse en Brusselse ministers van Omgeving en de Waalse minister van Natuur & Bossen.

Het Zoniënwood, kostbaar Natura 2000-gebied dat versterkt wordt.

Beschermde habitats en uitzonderlijke soorten maken van het Zoniënwood een paradijs voor de biodiversiteit. Frank Vassen, werkzaam bij DG Environment van de Europese Commissie had het in

zijn presentatie over de bescherming van Natura 2000 doelsoorten en habitats in het Zoniënwood. Daarnaast gaf hij meer toelichting over de Natuurherstelwet. De bosbeheerders uit de 3: Leefmilieu Brussel, Agentschap Natuur & Bos en Département de la Nature & des Forêts gaven een overzicht van de huidige projecten uit de Structuurvisie van het Zoniënwood met speciale focus op Natura 2000 & biodiversiteitsversterking. Nicolas Hoffait van Leefmilieu Brussel en voor het Europese Life project B4B - Belgium for Biodiversity, vertelde meer over het gebruik en toepassing van monitoringdata van Obsidentify en Waarnemingen.be in natuurbeheer en meer bepaald in de werking van Leefmilieu Brussel. Daarnaast gaf hij ook een inleiding over de Week van de Biodiversiteit in het kader van Life B4B - Belgium for Biodiversity, het gebruik van de app Obsidentify om om deel te nemen aan de Nationale Biodiversiteitschallenge en het belang van burgerparticipatie bij dit soort projecten.

Na het Platform wandelden we in groep naar de prachtige site van het Rood Klooster, om na een lekkere picknick én enkele interessante uitwisselingen, samen de Grote Bioblitz van het Zoniënwood en de Week van de Biodiversiteit te lanceren.

- Succesvolle lancering van de Grote Bioblitz van het Zoniënwood en start Week van de Biodiversiteit in aanwezigheid van de 3 gewestministers

Burgerwetenschap voor het Zoniënwood door haar biodiversiteit mee in kaart te brengen.

Na het Platform Zoniënwood op 17 mei 2025 werd in de namiddag samen met burgers, Zoniënvrijwilligers, bosbeheerders en natuurverenigingen van de 3 Gewesten het startschot gegeven van de Grote Bioblitz van het Zoniënwood. De Vlaamse en Brusselse ministers voor Omgeving, Jo Brouns en Alain Maron en de Waalse minister voor Natuur en Bossen, Anne-Catherine Dalcq deden ook mee.

Met de smartphone in de hand en dankzij de hulp van de Obsidentify-app zorgden we samen voor de eerste waarnemingen van de Nationale Biodiversiteitschallenge 2025! Dit 'citizen science' initiatief helpt mee om de biodiversiteit van ons land in kaart te brengen.

De Grote Bioblitz van het Zoniënwoud vond plaats in het kader van de Week van de Biodiversiteit en wordt georganiseerd binnen het Europese Life project B4B - Belgium for Biodiversity.

Natuurexperten en Zoniënvrijwilligers zorgen die dag en ook tijdens de week van de biodiversiteit voor de nodige omkadering en hielpen niet enkel de aanwezige ministers, maar ook een mooi aantal andere bosbezoekers, hun eerste waarnemingen vast te leggen. Het was de ideale gelegenheid om de app te testen, kennis te maken met de Zoniënvrijwilligers én met de biodiversiteit van het woud.

Het Zoniënwoud was met meer dan 1000 waargenomen soorten het tweede meest biodiversere Natura 2000-gebied van de Nationale Biodiversiteitschallenge. Tijdens de Grote Bioblitz van het Zoniënwoud werden door 307 enthousiaste waarnemers 3402 waarnemingen geregistreerd. In totaal werden maar liefst 1093 unieke soorten waargenomen in ons prachtige woud.

- **Participatieve Zoniënvrijwilligerswerking: Gemotiveerde burgers betrekken bij de bescherming van het woud**

Het is zover, sinds enkele maanden kan ons prachtige woud rekenen op een enthousiast team van een 60-tal Zoniënvrijwilligers. Een eerste lichterling kandidaat-Zoniënvrijwilligers volgde het afgelopen jaar een boeiende opleiding over en in het Zoniënwoud. Ze werden hierbij ondersteund én geïnspireerd door de partnerverenigingen en het bospersoneel en mogen zich nu Zoniënvrijwilliger noemen.

De eerste officiële erkenning vond plaats op 12 september 2025 in aanwezigheid van de partners en enkele leden van het bestuursorgaan. Tijdens deze erkenning ontvingen de Zoniënvrijwilligers hun Zoniënhesje en petje om steeds herkenbaar te zijn tijdens hun missie.

Ze zijn de ogen, oren én helpende handen van het woud!

Een aanwinst voor het woud én zijn bezoekers.

Zoniënvrijwilligers helpen bij kleine beheertaken zoals het verwijderen van invasieve soorten, het onderhoud van paden en andere bosinfrastructuur. Ze omkaderen groepsactiviteiten en nemen deel aan sensibiliseringsacties, clean-ups, monitoring en ze zorgen er mee voor dat activiteiten zoals de Dagen van het Zoniënwoud in goede banen geleid worden.

Het Zoniënvrijwilligersteam werkt samen met het bospersoneel en de partnerverenigingen van het woud en het is een goede weerspiegeling van de verschillende soorten bosbezoekers die er zijn.

Deze vrijwilligers zijn een aanspreekpunt voor alle bezoekers en creëren op een positieve manier bewustmaking.

In 2025 bestond de opleiding uit zowel theoretische modules als terreinactiviteiten: 107 opleidingsactiviteiten in totaal met meer dan 400 deelnames. In totaal zijn 321 personen ingeschreven in de database van de Zoniënvrijwilligerswerking, waarvan 58 personen officieel Zoniënvrijwilliger werden.

De vrijwilligerswerking van het Zoniënwoud kan ontwikkeld worden dankzij de steun van Engie Foundation & QIGreen, in het kader van het Europese Life Project B4B - Belgium for Biodiversity.

- **Partners en biodiversiteit in de kijker tijdens geslaagde edities van de Dagen van het Zoniënwoud in Brussel en Vlaanderen**

In 2025 werkten we samen met de betrokken partners aan een nieuw concept voor de Dag van het Zoniënwoud. We verwelkomen bezoekers vanaf dan niet 1 keer, maar meerdere keren, telkens in een ander gewest. Tijdens de Dagen van het Zoniënwoud willen we bezoekers de kans geven om het Zoniënwoud op een unieke manier te ontdekken en intergewestelijke uitwisselingen makkelijker mogelijk maken. Zo ging in 2025 een succesvolle Brusselse editie door op 27 september aan het Rood Klooster en een geslaagde Vlaamse editie op 19 oktober in Groenendaal, Tervuren en Jezus-Eik. De Waalse toegangspoort komt dan weer aan bod tijdens een lente-editie op 17 mei in 2026.

- **De vele partners en hun enthousiaste vrijwilligers** zorgden voor het succes van deze dag door bezoekers te gidsen en rond te leiden, door activiteiten en projecten voor te stellen, door bezoekers te ontmoeten en diens vragen te beantwoorden, ...
- **De bosgemeentes van Oudergem, Hoeilaart, Overijse en Tervuren** stelden personeel en materiaal ter beschikking, ondersteunden de communicatie of zijn ons die dag komen bijstaan op het terrein.
- **Het nieuwe concept maakte intergemeestelijke uitwisselingen mogelijk.** Bezoekers bezochten op deze manier ook eens een andere toegangspoort en partners met een intergemeestelijke werking, konden de in de verschillende gewesten voorstellen.
- **De boswachters en het bospersoneel** waren er die dag ook om vragen van bezoekers te beantwoorden, om te informeren over het beheer en de uitdagingen en om hun passie voor het bos en voor hun werk te delen.
- **Een breed scala aan activiteiten** sierden het programma: natuurwandelingen, exclusieve bezoeken en rondleidingen, workshops, sensibiliseringsacties, boeiende en speelse familie-activiteiten, ontmoetingen, een intergemeestelijke fietstocht, ...

Quotes Dag van het Zoniënwoud:

“Archeologische sporen: hoe mens en dier samenleefden in het Zoniënwoud.” (BRUZZ, 26/09/2025)

“Bezoekers ontdekken ecoduct op Dag van het Zoniënwoud.” (Het Laatste Nieuws, 19/10/2025)

“Dag vol woudplezier. Van bomen, planten tot een fietstocht.” (De Zondag, 19/10/2025)

© Lokaal bestuur Hoeilaart

© Regionaal Landschap Dijleland

© Lokaal bestuur Hoeilaart

© Arboretum Tervuren

© Lokaal bestuur Hoeilaart

- **Intergewestelijk overleg: bekendmaking resultaten KI reewildtelling en beheer netwerk van camera-vallen**

Op vrijdag 12 september 2025 kwamen de 3 bosbeheerders en haar bospersoneel, wetenschappers van INBO en DEMNA, vrijwilligers en partners samen om de resultaten van de jaarlijkse reewildtellingen te bespreken. Behalve een presentatie van de stand van zaken aangaande de reeënpopulatie in het Zoniënwoud, werd ook een eerste stand van zaken gegeven over het beheer van cameravallen binnen een netwerk in het Zoniënwoud. Een taak waarvoor ook Zoniënvrijwilligers ingezet worden en gecoördineerd wordt door de Stichting, in samenwerking met INBO. Dankzij dit netwerk van cameravallen is het mogelijk om een nog duidelijker beeld te krijgen van de populaties groot wild in het Zoniënwoud.

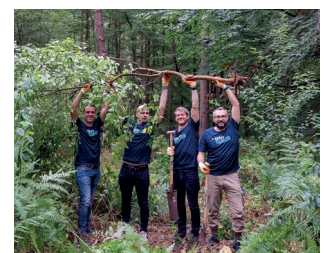
- **Externe financiering en de organisatie van teambuildings**

In 2025 organiseerde de Stichting opnieuw een reeks teambuildings en away days, met als doel externe financiering voor het Zoniënwoud te kunnen voorzien, maar ook bewustmaking te creëren over de bescherming van het bos en de uitdagingen waar de bosbeheerders tijdens hun dagelijkse werking mee te maken krijgen. Voor de organisatie en omkadering kon de Stichting rekenen op de medewerking van bosbeheerders, bospersoneel, verschillende partnerverenigingen en hun natuurgidsen, maar ook op waardevolle hulp van (kandidaat) Zoniënvrijwilligers.

Onder andere plantacties, kleine beheeracties zoals het verwijderen van invasieve soorten en terreinbezoeken door beheerders, bospersoneel en partnerverenigingen sierden het programma van deze teambuildings. Dit soort activiteiten biedt de Stichting de kans om boeiende en goede contacten te leggen met verenigingen en bedrijven, waaronder ook enkele interessante netwerken zoals ICOMOS en een uitwisseling met het Franse ONF (Office national des forêts). Voor de Stichting zijn dit soort activiteiten de ideale manier om nieuwe bondgenoten te betrekken. In 2024 was het de ambitie om voor de omkadering van dit soort activiteiten te kunnen rekenen op de Zoniënvrijwilligers. We zijn blij te kunnen zeggen dat deze ambitie sinds 2025 alvast deels waar gemaakt is.

Er werden ook andere pistes bewandeld voor het aantrekken van externe financiering. Sinds 2024 is Stichting Zoniënwoud erkend als instelling voor natuurbehoud en natuurbescherming waardoor giften van meer dan 40€ fiscaal aftrekbaar zijn en het giftenformulier wordt ook gedeeld in elke nieuwsbrief van de Stichting.

• Inspiratie opdoen en contacten leggen

De Stichting krijgt graag nieuwe inzichten en probeert zich daarom te omringen met zoveel mogelijk contacten en neemt deel aan een verscheidenheid aan activiteiten. Zo namen we deel aan de B4B-Day in Namen waar we uitwisselingen hadden en kennis maakten met het brede partnernetwerk van het Life Project Belgium for Biodiversity. In het kader van het Life is a Beech-project vond een terreinbezoek plaats bij de Zweedse projectpartners.

Daarnaast nam het personeel deel aan opleidingen over o.a. storytelling, maar ook aan een netwerkdag van RouteYou over nieuwe cartografische ontwikkelingen. De Stichting gaat ook regelmatig op pad met het bospersoneel van de 3 gewesten om zich te kunnen verdiepen in de manier waarop zij aan bosbeheer doen en wat hun takenpakket inhoudt. Daarnaast blijven de nauwe contacten die de Stichting heeft met de natuurverenigingen van groot belang om up to date te blijven over wat zich op hun werkterrein afspeelt.

De Stichting was in december 2025 ook aanwezig op het evenement 'De Wijzen van het Woud', een geanimeerd jaaroverzicht, georganiseerd door het Parkteam van het Nationaal Park Brabantse Wouden. Naast intergewestelijke contacten, houdt de Stichting haar contacten met de Europese instellingen warm om ook hier een vinger aan de pols te houden.

© Belgium for Biodiversity

4. Nationaal Park Brabantse Wouden – Stichting Zoniënwoud als inter-gewestelijke facilitator

Stichting Zoniënwoud is binnen de dynamiek van het Nationaal Park Brabantse Wouden het aanspreekpunt voor de Waalse en Brusselse partners die het project ook gunstig gezind zijn. De Stichting blijft zich ook inzetten om de intergewestelijke steun voor dit gebied te bewaren.

Verder maakt de Stichting deel uit van de maandelijkse Communicatiewerkgroep en is er op regelmatige basis overleg met het Parkteam van de Brabantse Wouden. De Stichting neemt het voortouw om de Zoniënvrijwilligerswerking uit te rollen over het hele gebied van de Brabantse Wouden.

5. Administratieve, juridische en financiële taken

De Stichting doet tweemaandelijks een beroep op haar stuurgroep om de verschillende ontwikkelingen en taken af te toetsen.

Elk kwartaal wordt het bestuursorgaan samengeroepen om deze zaken en andere inhoudelijke thema's te bespreken.

De leden van het bestuursorgaan werden betrokken bij verschillende bijkomende overlegmomenten:

- Over de mogelijkheden met betrekking tot de aankoop van het bosgebied van Argenteuil in het Waalse deel van het Zoniënwoud.
- De ontwikkeling van de vrijwilligerswerking

Daarnaast worden de leden ook steeds uitgenodigd op en geïnformeerd over de verschillende terreinbezoeken en andere ontmoetingen die door de Stichting georganiseerd worden.

Verder behoren tot de dagelijkse werking van de Stichting overlegmomenten met betrekking tot de Unesco-coördinatie (NSG-meetings), Life Prognoses (management meetings en overlegmomenten), Life B4B (communicatieoverleg en administratieve opvolging), Life is a Beech (algemeen projectoverleg), Nationaal Park Brabantse Wouden (bilateraal overleg en communicatieoverleg).

Maar ook het beantwoorden en opvolgen van vragen die de Stichting ontvangt via het algemene info-adres, boekhouding en administratie, maken een groot deel uit van de dagelijkse werking. De Stichting steekt ook heel wat tijd in het onderhouden van de goede contacten met administraties én de bezoekers, maar ook met media, meer bepaald met de lokale media.

De contactmomenten met partners en bospersoneel probeert de Stichting zoveel mogelijk op het terrein te organiseren, om zo concreet mogelijk te werken en vlot ideeën uit te wisselen.

6. Gedeelde coördinatie voor UNESCO-reeks van uitzonderlijke beukenwouden

De best beschermde delen van het Zoniënwoud - de integrale bosreservaten - maken deel uit van de Unesco Werelderfgoedlijst, als onderdeel van een reeks van in totaal 94 uitzonderlijke beukenwouden in 18 Europese landen. Het Werelderfgoedcomité heeft deze wouden erkend omdat ze gezamenlijk getuigen van de uitzonderlijke evolutie en impact die het beuken-ecosysteem in Europa heeft gekend sinds de laatste IJstijd.

Stichting Zoniënwoud coördineerde deze reeks sinds 2020, maar sinds 2024 gebeurt deze coördinatie samen met Oostenrijk en Slowakije. Binnen dit tri-nationale secretariaat is de belangrijkste opdracht van Stichting Zoniënwoud om voordeel te halen uit dit rijke netwerk en om financiering aan te trekken ten voordele van deze reeks en het Zoniënwoud.

Het jaarverslag van het Unesco Secretariaat wordt in een apart document voorgesteld.

7. Life project: B4B – Belgium for Biodiversity

In 2025 maakte dit project ruim deel uit van de dagelijkse werking van Stichting Zoniënwoud. De Stichting zet zich voor dit project in voor de bewustmaking rond Natura 2000. Dat toont zich in een brede communicatie hierover via onze verschillende communicatiekanalen en via acties op het terrein zoals bijvoorbeeld een bewustmakingsactie voor een breed publiek tijdens de Internationale Dag van het Bos, rond de start van het broedseizoen en het belang van de Goede Gewoontes.

Daarnaast dient de Stichting ook als case-study voor de intergewestelijke samenwerking en de betrokkenheid van de partners op het territorium van het Zoniënwoud.

Ook in het kader van Life B4B organiseerden we in 2025 een opleidingsprogramma rond biodiversiteit en Natura 2000 in het Zoniënwoud voor zowel de partners en hun natuurgidsen, als voor de Zoniënvrijwilligers.

Ook de expatcommunity werd regelmatig betrokken en uitgenodigd voor verscheidene activiteiten in het kader van dit project.

© Thierry Lampe

Belgium for Biodiversity

© Thierry Lampe

Eind 2025 werkte de Stichting samen met haar partners en enkele Zoniënvrijwilligers het 2e nummer af van Zicht op Zonië, dat sinds begin 2026 verdeeld wordt via een breed netwerk van partners en geïnteresseerden.

De Stichting neemt ook deel aan de verschillende overlegmomenten van het project, zowel bilateraal als met de verschillende partners samen. Voor de ELMEN visit in oktober presenteerde de Stichting enkele van haar communicatiecampagnes en in mei 2025 nam de Stichting ook deel aan de B4B-Day in Namen.

Ook het actueel houden van de cartografie en het aanvullen van de Routeyou app van het Zoniënwoud met informatie en POI's met betrekking tot biodiversiteit en Natura 2000 behoren tot de output van de Stichting binnen dit project. Deze thema's komen ook terug in elke E-Zonië nieuwsbrief en krijgen een prominente plaats in de agenda van het Zoniënwoud.

8. Life Prognoses Project

Stichting Zoniënwoud stond in voor de coördinatie van het Life Prognoses project; een project dat de bescherming van old-growth bossen in Europa ondersteund door middel van wetenschappelijk onderzoek, begripsvorming, en het creëren van een draagvlak bij het grote publiek. Het project liep af in 2025. Een Layman's report en Policy Brief werden gepubliceerd en ook gedeeld op de website van het Zoniënwoud. In januari 2026 werd in Groenendaal een opleiding en terreinbezoek georganiseerd, voor partners, natuurgidsen en Zoniënvrijwilligers over de resultaten van dit project en het onderzoek dat in het Zoniënwoud gevoerd werd.

9. Life's a Beech

Dit project is in 2025 gestart en heeft als doel het verbinden en verbeteren van de ecologische kwaliteiten van gematigd loofbos, het verminderen van de effecten van klimaatverandering en het ontwikkelen van kennis over de habitats bij landeigenaren, beheerders en het publiek. Stichting Zoniënwoud werkt binnen dit project samen met Agentschap Natuur & Bos, Leefmilieu Brussel en verschillende Zweedse actoren.

In 2025 werden de herstelplannen voor bijna alle 74 projectgebieden opgestart, verschillende vergunningaanvragen zijn ingediend en de structuur voor projectbeheer en monitoring is opgezet. Zowel in België als in Zweden zijn verschillende gebieden aangeplant.

In september 2025 nam de Stichting ook deel aan een terreinbezoek bij de Zweedse projectpartners.

10. Vooruitblikken naar 2026

● Actualisering van de Structuurvisie voor het Zoniënwood

In 2026 maken we ook werk van de evaluatie en actualisering van de Structuurvisie, een intergewestelijke én gedeelde toekomstvisie voor het Zoniënwood. We doen dit stapsgewijs aan de hand van participatieve overlegmomenten met bosbeheerders, partners en andere betrokkenen.

● Een centrale rol binnen een Europees netwerk én in het intergewestelijke gebied van de Brabantse Wouden

Ook in 2026 zetten we de centrale rol van het Zoniënwood binnen het netwerk van Europese bossen in de kijker:

- Het **Life Prognoses project** werd afgerond en de resultaten van 4 jaar onderzoek naar 'old growth' bossen in 8 Europese landen werden gepubliceerd in een boeiend [Layman's Report](#). Deze kennis zal nu worden verspreid om de steun voor de bescherming van deze unieke bossen te versterken.
- Binnen het **Life Project B4B - Belgium for Biodiversity** geldt het Zoniënwood als een intergewestelijk laboratorium. Door Natura 2000 ook in 2026 regelmatig in de kijker te zetten en door activiteiten over dit thema te organiseren, willen we ook jou en andere bezoekers kunnen informeren en activeren over de waarden van Natura 2000, biodiversiteit en de bescherming ervan. We hopen dat dit kan leiden tot meer bewustwording en ondersteuning.
- Ook het **Life is a Beech project**, rond herstel van loofbossen in gematigde streken, is uit de startblokken geschoten. We werken daarvoor samen met bosbeheerders uit Zweden en het Zoniënwood. Dit project heeft als doel om loofbossen met elkaar te verbinden, hun ecologische kwaliteit te verbeteren, de gevolgen van de klimaatverandering te verzachten en kennis te ontwikkelen over de habitats die er te vinden zijn.

We versterken onze banden met het team van het Nationaal Park Brabantse Wouden en de provincie Waals-Brabant om het Zoniënwood nog beter te verankeren in het intergewestelijke gebied van de Brabantse Wouden. We willen ook nauwer samenwerken om te kunnen evolueren naar een écht Nationaal Park dat het hele intergewestelijke gebied bestrijkt. Nu het Zoniënvrijwilligersproject de testfase bijna ontgroeid is en verder verfijnd kan worden, bekijken we ook hoe we deze vrijwilligerswerking verder kunnen financieren en ook uitbreiden naar het volledige gebied van de Brabantse Wouden.

Partners van het Zoniënwood, bosbeheerders en bospersoneel kunnen altijd op ons rekenen om het cruciale werk dat zij op het terrein verrichten te valoriseren en te versterken. En wij hopen ook nog lang op hun expertise te mogen vertrouwen!

Zoektocht naar steun voor de bescherming en versterking van het Zoniënwood

Omwille van de moeilijke economische context van vandaag, zullen we ook extra inspanningen moeten leveren om externe financiering aan te trekken, voor zowel de huidige als voor nieuwe projecten ten voordele van de bescherming en de versterking van het Zoniënwood. Europese projecten, bedrijfssponsoring en giften moeten het ons mogelijk maken om hierin vooruitgang te blijven boeken.

En tot slot nodigen we je uit om de nieuwste editie van het magazine **Zicht op Zoniën** in huis te halen. Je leest er meer over de Structuurvisie voor het Zoniënwood, de bosbodem en de Zoniënvrijwilligerswerking en je neemt een duik in de rijke biodiversiteit van het woud. Je vindt het magazine vers van de pers bij verschillende van onze partners.

Dankzij de partners van het Zoniënwood, kunnen we bezoekers blijven uitnodigen om deel te nemen aan een breed en boeiend activiteitenaanbod dat terug te vinden is in de agenda van het Zoniënwood.

In 2026 is het onze wens om samen met iedereen voor een sterker Zoniënwood te ijveren!

ZONIËNWOUD FORÊT DE SOIGNES

www.zonienwoud.be

www.facebook.com/foretdesoignes.zonienwoud

info@stichtingzonien-fondationsoignes.be

